



HISTORIE LANDGOED STAVERDEN

In 1298 verleende de Roomse koning Rudolph von Habsburg stadsrechten aan de bestaande hof Staverden. Het idee van de toenmalige graaf van Gelre (Reinald I) was om op deze plek een florerende stad te stichten. Na het bouwen van een kasteel, een grachtenstelsel en bijgebouwen heeft Reinald dit idee laten varen en is de stad een landgoed geworden, echter wel met behoud van stadsrechten. De "hof" Staverden werd vervolgens door de Geldersche hertogen in leen uitgegeven.

Het geslacht Staverden

De kronieken vermelden dat er tot het jaar 1521 een geslacht van Staveren op het landgoed woonde. We komen de naam Gaidert van Staveren nogal eens tegen, waar verder niet veel over vermeld wordt. Van de bezitters van de hof Staverden na 1500 is gelukkig wel het een en ander bekend. Zo werd Staverden in 1521 verkocht aan Karel van Gelre (1492 - 1538). In 1524 werd Staverden in leen ontvangen door de Erfvoogd van Erkeleens, Heinrich di Groeff, rentmeester-generaal van Gelre en gunsteling van Karel van Gelre, om het te "bezitten vrij van alle kommer". Hij ruilde met hertog Karel land bij. Zijn dochter Gertruid die Groeff van Erkeleens trouwde met Willem Bentinck, die het bezit in 1564 verwierf.

Het geslacht Haersholte

Na de families Mulerten Van Ruytenborch werd het landgoed in 1651 verkocht aan Rutger van Haersolte, heer van Haerst en Oosterveen (1608 - 1674). Hij wordt in de Ridderschap van Overijssel beschreven en was het hoofd van de Oranjepartij in dat gewest. Hij liet het slot restaureren en vroeg toestemming om in Leuvenum een papiermolen te stichten. Het huwelijk met Elisabeth Margaretha van Pallandt bleef kinderloos. Na Anthonie van Haersolte, geboren 1640 in Bredevoort, in 1701 overleden en in 1735 bijgezet in de grafkelder van de Grote Kerk in Zwolle, werd Anthonie Swier van Haersolte de nieuwe eigenaar. Vervolgens heeft Staverden een aantal generaties van Haersolte's gekend. De een na laatste was de gereformeerde A.F.R.E. van Haersolte. Hij werd in 1814 jonkheer en

Beleef Staverden



kreeg in 1819 de titel van baron. Twee maanden na zijn dood werd aan alle leden van zijn geslacht bij K.B. de titel van baron en barones verleend. Van zijn 8 kinderen was alleen Gerard Godert Anthony Zwier van Haersolte, geboren in 1790 te Harderwijk, gehuwd. Hij was de laatste eigenaar van Staverden van het geslacht der Haersolte's. Zijn erfgenamen verkochten het vijf jaar later aan de heer Kemper.

Van een rijke koopman....

De heer Jan Rudolf Kemper kocht het ruim 265 ha grote landgoed in 1835 van de erfgenamen van de heer van Haersolte. Hij was niet van adel, maar was koopman in Amsterdam en had al enkele bezittingen op de Veluwe waaronder de kopermolen in Vaassen. Heer Jan - zoals hij genoemd werd - had dan ook wel wat geld te besteden. Hij verbleef slechts incidenteel in Staverden, daar hij in Amsterdam bleef wonen.

De reis naar zijn landgoed over de zanderige landwegen legde hij af per koets, bespannen met vier paarden. Het landgoed werd door het echtpaar Kemper-Tutein Nolthenius verfraaid en vergroot onder andere door de aankoop van heidevelden in de omgeving van het Uddelermeer. Deze werden ontgonnen en ingericht als bouw- en weiland of als naaldbossen. Het echtpaar gaf in 1875 ook de opdracht het bestaande catechisatielokaal te verbouwen tot een kapel. Natuurlijk is ook hun wapen aangebracht op een van de gebrandschilderde ramen in de kapel.

...naar een verwoed jager

In 1878 overleed Kemper kinderloos en het landgoed vererfde op zijn éénjarig petekind J.R. van Ittersum. De ouders hadden de familienaam Kemper aan de achternaam van het kind laten toevoegen. Deze J. R. Kemper, baron van Ittersum was een verwoed jager, vandaar dat hij zijn domicilie alleen in de jachttijd in Staverden had en het 's zomers verhuurde. Baron van Ittersum had weinig belangstelling voor het landgoed, vandaar dat hij het verkocht aan de burgemeester van Rotterdam toen hij goed en wel volwassen was.

Beleef Staverden



Het geslacht s'Jacob

Gelukkig had de burgemeester van Rotterdam, Ir. F. B. s'Jacob, belangstelling voor het landgoed. Hij kocht het in 1905 voor f 430,- per ha. Na de dood van zijn vrouw in 1903 was hij van mening niet langer als burgemeester te kunnen functioneren.

De heer F.B. s'Jacob (1850 – 1935), die in 1853 als peuter alleen uit Nederlands Indië terugkwam, volgde later de studie tot civiel ingenieur aan de Polytechnische school te Delft (thans de T.U.). In 1881 vertrok hij als particulier secretaris van zijn vader naar Nederlands-Indië. Bij zijn terugkeer in Nederland vestigde hij zich met zijn vijf kinderen in Rotterdam. In 1886 werd hij gekozen als gemeenteraadslid, waarna hij al snel wethouder werd. In 1893 werd hij benoemd tot burgemeester van Rotterdam (1893 – 1906). Hij was Ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw, commandeur in de orde van Oranje-Nassau, in de Huisorde van Oranje en in de Koninklijke Militaire Orde van Villa Viçosa van Portugal en Grootkruis in de Orde van de Dubbele Draak van China. Een bijzondere man met passie en hartstocht maar niet altijd even geliefd. Op 15 maart 1935 schreef zijn zoon in zijn dagboek: "Onze dierbare vader overleden des morgens om ongeveer 07.15."

Het Geldersch Landschap

Herman Theodoor s'Jacob (geboren 8-10-1883 te Buitenzorg en overleden 10-2-1962 in Staverden), werd de nieuwe eigenaar van Staverden. Herman s'Jacob heeft het landgoed van 515 ha uitgebreid tot 715 ha. Na de dood van vader 's Jacob verhuisden zij niet naar het kasteel. Het jonge echtpaar s'Jacob ging in de villa, een Noors chalet, wonen. Duidelijk is, dat de heer s'Jacob veel voor het welzijn van zijn landgoed gedaan heeft. Toch moeten we vermelden, dat in de laatste jaren van zijn leven zijn gedachtegang niet altijd meer met zijn tijd harmonieerde. Zijn dochters, de erfgenamen, woonden in 1962 in Zuid-Amerika, van waaruit het hun onmogelijk was het beheer over het landgoed te blijven voeren na zijn dood in 1962. Het was echter hun wens, dat het ongedeeld in stand zou blijven. Zij besloten het daarom in zijn geheel te verkopen aan de Stichting "Het Geldersch Landschap", waarvan hun vader een van de oprichters was. Voor de som van f 5.300.000,- kreeg Staverden een nieuwe eigenaar.

Beleef Staverden



Staverden weer op de kaart

Zoals vaker in de rijke historie van Staverden is er aan het eind van de 20e eeuw een periode geweest waarin het onderhoud niet hoog op de agenda gestaan heeft. Helaas eiste dit zijn tol met als gevolg, dat de panden zwaar verwaarloosden. De fundamenten van het 700 jaar oude kasteel waren verzakt, de daken waren slecht, de kelder van de Orangerie was ingestort, de bijzondere hout- en dakconstructie van het koetshuis, in het bijzonder de klokkentoren, was gaan rotten en door de tuinmanswoning groeiden zelfs struiken en planten. In 2008 kochten de huidige eigenaren Coen en Katherine Haklander de leegstaande panden in het stadshart van Staverden. “Ons doel is om dit bijzondere stukje cultureel erfgoed een functie te geven en weer terug op de kaart te zetten in Nederland”, meldt Coen Haklander in de verschillende media. Coen Haklander (1973) en Katherine Haklander-Timmers (1984) zijn de jongste particuliere eigenaren in de rijke historie van Staverden.

Beleef Staverden